

Emne: Nye regler om gældssanering

Til folketingsmedlem Anne Baastrup

Nedenstående sendes i Deres egenskab af formand for folketingets retsudvalg.

Nedenstående fremkommer fra undertegnede som privatperson, selv om det naturligvis har sin baggrund i mit arbejde i en skifteret med gældssaneringssager i lige så mange år, som ordningen har eksisteret.

Det henstilles, at der ved regler om gældssanering tages hensyn til følgende:

1) Nægtelsesgrunde generelt.

I lovudkastets § 197, stk. 2, er opregnet en række nægtelsesgrunde. En gennemgang af landretspraksis viser et meget broget billede af, hvilken vægt de enkelte grunde tillægges i givne situationer. Der kan muligt påvises en vis statistisk overvægt for visse holdninger, men der fremstår intet entydigt billede. Der er ingen grund til at tro, at spredningen i opfattelser er mindre hos skifteretterne, og det er måske dette, der kan give en del af forklaringen på forskellen i gennemførelsesprocenten, se derom betænkningen side 644 ff.

Efter forslaget skal nægtelsesgrundene ikke have absolut karakter, jf. ordene "i almindelighed" i første sætning af den foreslåede bestemmelse. Dette markeres videre i stk. 3 med reglen om, at "tiden (men hvor lang tid ?) læger alle sår". Videre skrives i betænkningen side 89 direkte, at hensigten ikke er at udvide eller indskrænke det område, inden for hvilket der efter gældende ret gives gældssanering.

Det må derfor præciseres, at man med forslaget ikke kan påregne at opnå en væsentlig afklaring.

Man kan imidlertid med forslaget også havne i den modsatte grøft, nemlig hvis de foreslåede nægtelsesgrunde bliver praktiseret så "firkantet", at der ikke reelt bliver plads for de individuelle skøn, se et muligt eksempel under punkt 2).

2) Arbejdsløse m.v.

Skyldnerens eller dennes ægtefælles/samlevers uafklarede forhold er en nægtelsesgrund.

Der er navnlig tale om arbejdsløshed, uddannelse o.l.m som er en hyppig nægtelsesgrund.

Nægtelse af gældssanering opleves i disse tilfælde ofte i strid med de overordnede sociale hensyn bag reglerne, som har særlig vægt for denne gruppe af ansøgere. Der er grupper, som har været langvarigt arbejdsløse, ligesom der er grupper for hvem periodisk arbejdsløshed er en livsform. Endeligt vil forskellen "på bundlinien" mellem lønindkomst og arbejdsløshed med understøttelse for manges vedkommende være minimal.

Disse situationer har skifteretterne håndteret meget forskelligt, og det er formentligt også en af grundene til forskellen i gennemførelsesprocent. Nogle skifteretter benytter i visse tilfælde den praksis, at man lader afdragsordningen løbe over 7-8 år som "kompensation" for, at man får gældssanering på et dagpengebudget.

Praksis er heller ikke entydig i de mange tilfælde, hvor usikkerheden ikke angår skyldneren, men en ægtefælle eller samlever.

Det kan forudses, at man den foreslåede lovbestemmelse vil få en meget "firkantet" praksis i disse spørgsmål. Spørgsmålet er så, om det nu også er meningen ?

En anden udsat gruppe er ansøgere, der kun har deltidsarbejde, f.eks. social og sundhedshjælpere, der ikke umiddelbart har mulighed for at få fuldtidsarbejde. Vedrørende disse er en udbredt - om end ikke helt entydig - landsretspraksis for nægtelse af gældssanering begrundet i, at erhvervsevnen ikke udnyttes fuldt ud.

Politikerne bør forholde sig udtrykkeligt til denne situation.

3) Sammenhængen mellem de ændrede rådighedsbeløb og de udgifter, der særskilt kan trækkes fra.

De foreslåede nye principper for opgørelse af betalingsevnen vil naturligvis medføre konsekvensændringer i opgørelsen af betalingsevnen for nogle ansøgere. Der er imidlertid risiko for, at de foreslåede regler vil medføre utilsigtede ændringer i levestandarden for en ikke ubetydelig gruppe af ansøgere. Der savnes således nogle konsekvensberegninger vedrørende nettovirkningen af på den ene side ændringen i rådighedsbeløbet og på den anden side de foreslåede ændringer af, hvilke udgifter man ikke længere vil kunne fradrage særskilt.

Som eksempel kan der henvises til grundbeløbet til transport. Efter det nugældende ansøgningsskema kan videre fratrækkes licens, telefon(abonnement) og forsikringer. Efter lejelovens § 46 c stk 3 er antennebidrag pligtig ydelse i lejeforhold.

Ændringerne har ekstra effekt, hvis begge voksne hustrandsmedlemmer får flyttet udgifter fra særskilte poster til rådighedsbeløbet.

4) Husstandsprincippet.

Spørgsmålet om og i hvilket fald hvordan og i hvilket omfang medlemmer af skyldnerens husstand direkte eller indirekte skal bidrage til betaling af dividende til skyldnerens kreditorer er foreslået løst ved en mellemløsning med en sondring mellem "ny" og "gammel" gæld.

Efter almindelige formueretlige regler er der særråden og særhæften således, at begge ægtefæller/samlevere respekteres som selvstændige personer.

Ægtefælleproblemet er derfor i høj grad et emne for familie- og ligestillingsordførerne og ikke kun for retsudvalget, der måske støtter sig for meget på den såkaldte sagkundskab. Det er ikke et spørgsmål om sagkundskab, men om holdning.

5) Panterrettigheder.

Jeg synes det er overvejelse, om ikke man skal bibeholde betænkningens forslag om sanering pantegæld. Der henvises til betænkningens begrundelse derfor.

Med venlig hilsen

Hans Engberg